

Az alázatos király

János 13,1-17
Virágvasárnap
1953. március 29. Győr, Öregtemplom
Oltári ige: Zsid. 7,1-2

Imádkozzunk! Igazság és békesség királya Jézus! Vonulj be szívünkbe, hadd pusztuljon onnét minden hazugság és minden gyűlölet, s hadd uralkodjék benne Veled az igazság és békesség. Kitárt szívvel várunk, hozsanna néked Krisztus! Ámen.

A mai ige a lábmosás története. A szenvedés történetében egyedül János evangélista jegyezte fel. Naptár szerint nem virágvasárnapi történet, hanem nagycsütörtöki, két dolog azonban alkalmassá teszi, virágvasárnapra is. Az egyik formai szempont. Virágvasárnap a nagyhét kezdete. A többi evangélista a jeruzsálemi bevonulás virágvasárnapi történetével kezdi a passió leírását. János evangéliumának 13. fejezetében a lábmosás történetével kezdi a passiót.

A másik egy tartalmi szempont. Virágvasárnap Jézusban az alázatos király vonul be népe fővárosába. Úgy, ahogy a próféta előre megírta: „Mondjátok meg Sión leányának: Imhol jó néked a te királyod alázatosan”. A lábmosás történetében ugyanez az alázatos király áll előttünk, csak most nem ünnepi bevonulás diadalmenetében, hanem otthonában az övéi között.

1. Jézus király

Aki nem ismeri őt, az nehezen találná ki, hogy az az ingujjra vetkőzött, kötényes ember, aki ott a jeruzsálemi felházban mélyen meghajolva mossa a tanítványok lábát, az király. A királyok otthon csak a mesében hordanak koronát és bíborpalástot, a valóságban közelről nagyon emberek ők is. Jézusnak nemcsak megjelenési formája nem királyi ebben a történetben, hanem a helyzete sem. A virágvasárnapi szirmokat már agyontaposták a zarándokok, a letépett pálmaágak hervadozva száradnak az útfélen vagy árkokban, ahová eldobták őket, amikor már nem volt rájuk szükség. A hozsannák elnémultak, a sokaság széteszlott. Bezzeg az ellenségei összegyülekeztek. Judás már elhatározta és felajánlotta, hogy elárulja titkos tartózkodási helyét. A főpapok és írástudók, a farizeusok már lázasan várják, s törik fejüket, hogy a majd kezükbe kaparintott Jézust milyen törvényes formák között tegyék el láb alól. Ki van már koholva, milyen váddal illessék, most sűrögre keresnek hozzá hamis tanukat. Bizony ennek a királynak napja már leáldozóban van, fekete árnyékát reávetíti már a kereszt bitófája.

És mégis Király!

Jézus tudja jól, hogy eljött az ő órája, de királyi trónja magasságából nézi a bekövetkezőket. Abban a távlatban, amiben nézi az eseményeket, úgy látja, ő az Istentől jött és az Istenhez megy. Ez az élet két nagy végpontja és e két pont közt, ami közben van, a lefolyó földi életének előtte álló utolsó szakasza, az a kemény, szomorú két nap nem más, mint „átmenet e világból az Atyához”. Ebben az átmenetben sok minden más történik, de a nagy távlatban eltörpülnek a közvetlen küszöbön álló események. Ebben az átmenetben csattog a korbács, serked a vér, roskad az ember, áll a kereszt, de ő mindezen túlnéz, s mögöttük a hazaváró atyai hajlék megnyílt kapuját látja.

És mégis Király!

Emberek kezébe adatik. Védtelenül ki lesz nekik szolgáltatva. Arcul üthetik, leköpdöshetik, kicsúfolhatják, nem védheti magát. És mégis, nem őt sodorják az események, hanem ő az ura a történéseknek. Így jegyzi meg az evangélista: „Tudván Jézus, hogy az Atya mindent hatalmába adott neki.” Az történik, amit Ő akar, a váltság. Az ördög, Judás, Annás, Kajafás, Pilátus, Heródes, a pribékek, a szájtátó népség, akik hatalmaskodnak fölötte, mind az ő célját szolgálják.

És mégis Király!

Emberek nem értik, hogy mit csinál és miért csinálja. Még legbizalmasabb tanítványainak egyike, Péter is értetlenül áll a lábmosás ténye előtt. Nem magyaráz neki, a király nem magyaráz, Ő sem magyaráz Péternek, hanem cselekszik.

Érdekes, hogy a felolvasott igében ötször van szó Jézusról, mint Úrról, és kétszer, mint Mesterről. Kétszer Péter nevezi őt Úrnak, háromszor azonban ő maga nevezi magát Úrnak, s mindkét alkalommal ugyancsak önmaga nevezi magát Mesternek is. Úr és Király Ő.

Urad és Királyod-e neked a virágvasárnapi Király?

2. Jézus alázatos Király!

Nemcsak alázatos király, hanem az alázat királya. Nem alázatos a többi gőgös és hatalmaskodó király között, ő király az alázatosak között. Az alázatosak között az első, a legalázatosabb. Pedig ha meghajol, neki kell legnagyobbat hajolnia, hiszen ő az uraknak Ura, a királyoknak Királya. Szelíd, csendes szava, teljes igénytelensége, a dicsőség elől való menekülés eddig is köztudomású volt. Tanítványai is sokszor botránkoztak azon, hogy – mint ma mondanánk – nem jól adminisztrálja önmagát. Amit azonban nagycsütörtökön este tesz a mai igében, az mindenek a teteje. Itt már nem arról van szó, hogy elhárítja magától alázatosan a dicsőséget, hanem arról, hogy vállalja szó nélkül, önként, szívesen a legmegalázóbb, megvetettebb munkát. A lábmosás ugyanis rabszolgamunka volt, de még a rabszolgák között sem lehetett mindenkit kötelezni erre a munkára. A zsidó származású rabszolgának például törvény szerint joga volt megtagadni a lábmosás elvégzését, ha gazdája követte volna, csupán a pogány származású rabszolga volt erre kötelezhető. Íme, a legnagyobb méltóság magasságából a legmélyebbre lehajló Király, az alázatosság Királya!

Nem is hagyják szó nélkül a tanítványok. Nincs megörökítve az írásban, kinél kezdi a lábmosást. Valószínű Jánosnál, aki legközelebb volt hozzá az asztalnál. Péter messzebb volt a sorrendben. Míg odaért, jó párnak megmosta már a lábát... A tanítványok megdöbbenve tűrik, hogy uruk megmossa lábukat. Talán a meglepetés is szavukat veszi, s mire Péterhez ér Jézus, akkor már magukhoz térnek a meglepetésből s Péter ajkán hangot talál mindnyájuk döbbenete és tiltakozása: „Az én lábaimat nem mosod meg soha.” Jézus azonban szelíd erőszakkal leszereli Péter tiltakozását, s most már akadály nélkül megmossa minden tanítványa lábát, még Judásét is.

Ne felejtse el, Jézus példát is akar ezzel nekünk adni. Kérdezem tőled: Milyen mélyre tudsz te hajolni, a parányi ember, önként, szabadon, szívesen a másik ember előtt?

3. Jézus a szeretet királya!

Az igazi alázatosság nem csupán értékítélet, mely józanul látja s mérlegeli az értékkülönbségeket s másokat többre értékeli önmagánál. Ez is nagy dolog. Ha azonban alázatosságunk nem több ennél, akkor az csak elméleti alázatosság. Az igazi alázatosság életmagatartás, szolgáló szeretet. Ezért áll előttünk a lábmosás történetében Jézus, az alázatosság királya mint szolgáló szeretet. Lám Péter sem értette meg, s vele együtt mi is sokszor ijedten húzzuk el Jézustól azt, amihez hozzányúl az életünkben. Azt hisszük, meg akar szegényíteni, boldogtalanná akar tenni. Pedig a lábmosás cselekménye is mutatja, ő mindig csak olyat vesz el tőlünk, ami szenny rajtunk, ami bálvány életünkben, tehát ami üdvösségünket hátráltatja vagy akadályozza.

A mai ige megmutat nekünk egypár vonást Jézusnak ebből a csodálatos szolgáló szeretetéből.

Személyválogatás nélkül való szeretet. Jézus szereti azokat is, akik méltatlanok az Ő szeretetére. Nemcsak János lábát mossa meg, aki lelke egész odaadásával csüng rajta, hanem a Judásét is, akiről azt olvassuk: akkor már nem reá hallgat, hanem arra, amit az ördög sugdos a fülébe. És megmossa Péterét is, aki hangoskodott mellette, akiről pedig tudja, hogy azon az éjszakán meg fog esküdni arra, hogy sohasem ismerte őt.

Jézus szeretete türelmes szeretet. Péter érthetetlen és bántó tiltakozására oly szeretettel és türelemmel felel: Amit én cselekszem, te azt most nem érted, de azután majd megérted. Nem bosszankodik fel, hanem türelmesen kivárja, míg a majdból most lesz, s Péter megérti, amit most még nem ért meg, hogy Jézus minden cselekedete a szolgáló szeretet munkája.

Jézus szeretete hűséges, kitartó szeretet. Olyan csodálatos, mikor János elkezd a passió történetét, így kezdődik: A húsvét ünnepe előtt pedig tudván Jézus, hogy eljött az ő órája, hogy átmenjen e világból az Atyához, mivelhogy szerette az övéit e világon, „mindvégig szerette őket”. Mindvégig! Tehát akkor is, amikor

elaludtak a Getsemáne kertben, míg ő véres verítékkal küzdött a keserű pohárral. Akkor is, mikor szétrebbentek a tanítványok, mint a megriadt verebek. Akkor is, amikor még a temetésére sem jöttek el. Akkor is, mikor nem akarták elhinni, hogy feltámadott. Csodálatos, kijózaníthatatlan és kiábrándíthatatlan szeretete mindvégig tartott.

Jézus szeretete tisztító szeretet, és ez a legkiemelkedőbb vonása szeretetszolgálatának. Ez a tisztító szeretet a bűnbocsátásnak gesztusa. Csak az tud így szeretni, aki meg tud bocsátani. Többet is mondhatunk: Aki nem tud megbocsátani, az nem is tud szeretni.

Ez a tisztító szeretet azonban nem áll meg a bűn megbocsátásánál. Meg is akar tisztítani a bűntől. A lábmosás csak előképe Krisztus Golgothán kiomló bűntörő vérének. A tisztító szeretet e munkájának két formája van. Az egyik egy egyszerű nagy megtisztítás, amit Jézus a fürdéshez hasonlít. Péternek ezt így mondja: „Aki megfürdött, nincs másra szüksége, mint a lábait megmosni, különben egészen tiszta...” A másik az ismétlődő, naponkénti megtisztítás, melyet a lábmosáshoz hasonlít. Amaz a keresztség drága kegyelme, amelyet az ember megtérésében hittel elfogad, s mely az újjászületésben realizálódik. Emez a mindennapi bűneinknek a keresztség és a bűntörő vér alá vitele, a naponkénti beigazodás a Krisztus követésébe. Csodálatos szeretet, mely nemcsak egyszer rak tisztába, azután ránk parancsol, hogy őrizzük meg tisztaságunkat, hanem naponként minden bűnünket kegyesen megbocsátja, ahogy a Kátéban tanultuk, újra és újra tisztába rak fáradhatatlan tisztító szeretetével!

Virágvasárnapot ünneplő kedves testvérem, engeded-e, hogy Krisztus megtisztítson téged? Vagy jól érzed magad szennyesedben? Ha nem engeded, neked is szól Jézusnak a Péternek adott válasza: „Ha meg nem moslak téged, semmi közöd sincs én hozzám.” Lehetsz te híres keresztyén, lehetsz tanítvány vagy oszlopapostol, még sincs semmi közöd hozzá. Az alázatos király csak azokat fogadja el alattvalóinak, akik elfogadják tőle a tisztító szeretetet. Ámen.

Imádkozunk! Úr Jézus Krisztus, uraknak Ura, királyoknak Királya! Bizony nem látszol ma sem királynak. Bizony ma is hányszor csúfolnak téged, és te nem felelsz vissza. Oh, ma is hányszor ütünk téged, és te nem ütsz vissza. Ma is hányszor ülsz úgy, mintha védtelen és tehetetlen lennél, mikor fellázadt néped gúnyt űz belőled, ahelyett, hogy megismerne és szolgálna téged. Tudjuk, egyszer megmutatod királyi méltóságodat, amikor a szolgaköntös lekerül rólad, és rád kerül a bíbor köntös és fejedre a királyi korona. Amikor eljössz hatalommal és dicsőséggel, akkor mindenki fogja látni, hogy király vagy te csakugyan, az uraknak Ura és királyoknak Királya. És akkor remegve csúszik és kúszik előtted minden lázadó, mint egykor az Absalonhoz pártoltak az újra trónra kerülő Dávid elé.

Oh, Urunk, könnyörülj rajtunk, hogy mi ne akkor ismerjünk meg téged királynak, mikor már késő meghódolni előtted, hanem már itt is a te

szolgai formában, tisztító, hűséges, bűnöket megmosó szeretetben ismerjük meg téged és hódoljunk meg előtted, Uraknak Ura, királyoknak Királya. Légy nekünk Urunk, légy nekünk királyunk, Szent Lelked által tégy minket engedelmes szolgálóiddá!

Kérünk, hogy áldd meg az egész nagyhetet, könyörgünk, csendesítsd el szívünket és emeld fel tekintetünket a keresztre. Kérünk, áldd meg egyházaid szolgálatát, hogy a megnyíló templomajtókon sokaság menjen be, hogy szenvedéséről emlékezzék és neked hódoljon töviskoronás Király.

Könyörgünk azokért, akik szent asztalodhoz járulnak, hadd találjanak benne bűneiktől való megtisztulást és azokért is, akik értetlenül állanak meg mindaz előtt, ami velük történik. Kérünk, nyisd meg szemüket, hogy tudjanak hinni abban, hogy egyszer mindent megértenek, egyszer a nagypéntek is megvilágosodik előttük, és egyszer világossá lesz, hogy az ember Fiának úgy kellett meghalni, hogy bemenjen az ő dicsőségébe. Ámen